

Kapitel 2

Hvor kommer du fra?

Mp3-01

- Hvor kommer du fra?
- Fra Aarhus.
- Aarhus??? Hvor ligger det?
- I Danmark.
- Men hvor i Danmark?
- I Jylland.
- Jeg kender¹ kun² København.
- Aarhus ligger³ vest for København.
- Det vil sige⁴ at København ligger øst for Aarhus?
- Selvfølgelig.

- Hvor ligger Aalborg?
- Aalborg ligger nord for Aarhus.
- Det vil sige at Aarhus ligger syd for Aalborg?
- Det er rigtigt.

Danmark ligger i Nordeuropa.

Ukraine ligger i Østeuropa.

Holland ligger i Vesteuropa.

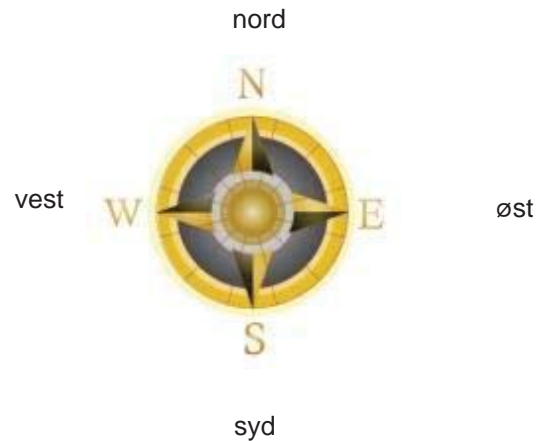
Spanien ligger i Sydeuropa.

Zielona Gura ligger i det vestlige Polen.

Krakow ligger i det sydlige Polen.

Lublin ligger i det østlige Polen.

Gdansk ligger i det nordlige Polen.

1. znać
2. tylko
3. leżeć
4. det vil sige = to znaczy

Helsingør ligger i Nordsjælland.
Haderslev ligger i Sønderjylland.
Sjælland ligger i Østdanmark.
Esbjerg ligger i Vestjylland.

Mp3-02

Solen står op¹ i øst

Århus ligger 170 kilometer vest for København.
Aalborg ligger 220 kilometer nordvest for København.
Helsingør ligger 40 kilometer nord for København.
Haderslev ligger 110 kilometer syd for Århus.

Mp3-03

- Hej Tina, hvordan går det.
- Det går fint. Hvad med dig?
- Det går også godt.
Hvad med din kæreste³, hvordan går det med ham?
- Ikke så godt. Han har influenza⁴.
- Det er jeg ked af⁵ at høre⁶.
- Hvad med din kone⁷, hvordan går det med hende?
- Super. Hun har lige⁸ fået nyt⁹ job.

Solen går ned² i vest

1. stå op = wschodzić (dosłownie: wstaje)
2. gå ned = zachodzić (dosłownie: schodzi)
3. dziewczyna/ chłopak
4. grypa
5. det er jeg ked af = Przykro mi
6. usłyszeć
7. żona
8. właśnie
9. nowy

Hvordan går det?

👍😊👍 Super/ ekstra/ det går fantastisk/det går rigtig godt

😊👍 Det går godt

👍 Okay

👎 Det går meget godt

😞👎 ikke så godt/ ikke særlig godt

😞👎👎👎 ikke godt, (**UWAGA**: potoczne wyrażenie, ale dość popularne):
af helvede til¹

Jeg har det af helvede til!

1. af helvede til = do dupy

Mp3-04

sort	hvid	blå	rød
grøn	gul	brun	lilla

Ćwiczenie 2.01. Proszę odgadnąć znaczenie przymiotników na tej stronie.

Adjektiver:

glad

sur

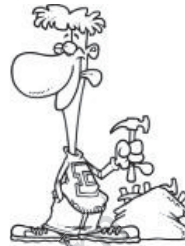
lys

mørk

klog

dum

Mp3-05

lille

høj

flittig

doven

grim

smuk

agressiv

rolig

slank

tyk

gammel

ung

Ordsprog

Mp3-06

AT VÆRE ELLER IKKE AT VÆRE

at være: być
eller: albo

Mp3-07

Tælle til 20

10 ti

11 elleve

12 tolv

13 tretten

14 fjorten

15 femten

16 seksten

17 sytten

18 atten

19 nitten

20 tyve

$$2+2=4$$

$$18 - 10 = 8$$

$$2*9 = 18$$

$$15:3=5$$

Trzy dni tygodnia mają nazwy pochodzące od starych skandynawskich Bogów: Odin, Tor i Freja.

Januar 2011

Mp3-08

mandag	tirsdag	onsdag	torsdag	fredag	lørdag	søndag
					første	anden
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

Czasownik "być"

infinitiv bezokolicznik	nutid czas teraźniejszy	datid czas przeszły prosty	førnutid czas teraźniejszy dokonany
infinitive - Infinitiv	present - Gegenwart	simple past – präteritum	present perfect - perfekt
at være	er	var	har været

Czasownik „at være” jest także w języku duńskim jednym z najpowszechniej używanych słów. Korzystamy z niego w każdej rozmowie, zarówno żeby przekazać jakąś treść, jak również używamy go jako słowo gramatyczne w postaci czasownika posiłkowego.

Czasownik ten jest oczywiście nieregularny, tak jak większość najpowszechniejszych czasowników.

Pojęcie czasu w odniesieniu do czasowników jest zbliżone do języka niemieckiego bądź angielskiego, ale nie mamy w duńskim gramatycznej formy czasu ciągłego (ang. –ing form).

Jeżeli znasz już język niemiecki bądź angielski, to spróbuj adaptować reguły, które poznałeś ucząc się tych języków. Jeżeli nie znasz j. angielskiego/ niemieckiego, to powinieneś popracować trochę więcej nad ćwiczeniami. Panoramę reguł znajdziesz na: <http://gramatykadunska.republika.pl/czasowniki.html>

Mp3-09

Stała konstrukcja:

pytanie	odpowiedź pozytywna	odpowiedź negatywna
Er du Polak?	Ja, det er jeg.	Nej, det er jeg ikke.
Er du glad?	Ja, det er jeg.	Nej, det er jeg ikke.
Er han flittig?	Ja, det er han.	Nej, det er han ikke.
Er det mandag i dag?	Ja, det er det.	Nej, det er det ikke.
Var Peter hjemme?	Ja, det var han.	Nej, det var han ikke.
Har du været i Warszawa?	Ja, det har jeg.	Nej, det har jeg ikke.

Jest to stała konstrukcja, kiedy mamy odpowiedzieć na pytanie, na które można odpowiedzieć „tak” lub „nie”. Jednak zaledwie „ja” czy „nej” po duńsku jest zdecydowanie zbyt mało i może być odebrane jako obraźliwe.

Også/ heller ikke

Proszę zauważyć konstrukcje: „også” i „heller ikke”.

„Også” oznacza „też/ także”, lecz tylko w znaczeniu pozytywnym. Nie można powiedzieć „også ikke”, bo takie wypowiedzenie będzie dla Duńczyka bardzo dziwne. „Heller ikke” jest negatywnym odpowiednikiem.

A - Kan du tale dansk?

Kan du tale dansk?

B - Ja, det kan jeg.

Nej, det kan jeg ikke.

A – Det kan jeg også

Det kan jeg heller ikke.

EU

Det Europæiske Fællesskab (EF) blev stiftet i 1957 af 6 lande: Frankrig, Italien, Tyskland, Luxembourg, Holland og Belgien. Sammen med England og Irland blev Danmark medlem¹ af EF i 1973. Formålet² med EF var at sikre fri bevægelighed³ for varer⁴, arbejde og tjenesteydelser⁵ i medlemsstaterne⁶. EF udviklede efterhånden⁷ også et politisk samarbejde⁸. Fra 1979 var der direkte valg⁹ til EF-parlamentet, og med Maastricht-traktaten fra 1992 blev EF ændret¹⁰ til den Europæiske Union (EU). EU gennemgår en konstant¹¹ udvidelsesproces¹², og medlemskab er af mange tidligere diktaturstater blevet set som en garanti for demokrati. Polen blev medlem i 2004, og nogle år senere også Bulgarien og Rumænien. Efter flere års forhandlinger fik EU i 2007 en aftale om en fælles EU-forfatning¹³.

Mp3-11

1. członek 2. cel 3. przepływ 4. towary 5. usługi 6. państwa członkowskie
 7. z czasem 8. współpraca 9. wybory 10. zmienić się 11. nieustanny 12. proces rozszerzenia
 13. konstytucja

Ćwiczenie 2.02 Pytania po polsku:

1. Kiedy założono Wspólnotę Europejską? _____
2. Jaki był podstawowy cel UE? _____
3. Co się stało w 2007 roku w Lizbonie? _____

Ćwiczenie 2.03 Pytania po duńsku:

1. Hvilke lande stiftede EU? _____
2. Hvornår blev England medlem af EU? _____
3. Hvor mange medlemmer har EU i dag? _____
4. Er Norge medlem af EU? _____
5. Har Polen en forfatning? _____
6. Hvornår blev EF lavet om til en union? _____

Udtale!

Litera "d"

Litera "d" wymawiamy jako [d], [ð] albo [-].

Wymowa na początku słowa jest zazwyczaj [d].

W środku słowa lub na końcu przeważnie wymawiamy [ð]¹ lub [-]².

Mp3-12

[d]	[ð]	[-]
dig	hedder	hvad
goddag	Odense	goddag
de	syd	England
Danmark	ked af	begyndelse
det	helvede	godt
hvordan	hvid	nord
mandag	rød	Jylland

Sætninger

Hvor kommer du fra?
 fra København
 i Jylland
 det vil sige
 øst for Odense
 København ligger
 det østlige Polen
 100 kilometer nordøst for
 det går fint
 ikke så godt
 det er jeg
 det er jeg ked af
 han har lige
 det går meget godt

Mp3-13

Ćwiczenie 2.04

Hvordan er hun?

Ćwiczenie 2.05. Ćwiczenia słuchu

Jaki dźwięk słyszysz? Wstaw jedną literę w puste miejsce. Masz do wyboru [d], [ð] albo [-]:

Proszę nie zwracać uwagi na znaczenie słów. Mogą pojawić się słowa, które są używane bardzo rzadko bądź nie istnieją wcale.

1. ly_____

2. man_____

3. _____ør

4. arbej_____e

5. me_____

6. ra_____io

7. li_____erlig

8. span_____

9. he_____e

10. lan_____

11. gla_____

Ćwiczenie 2.06. Następane ćwiczenie na tych samych zasadach. Masz do wyboru [e] lub [i]:

Mp3-18

1. b___	15. b___de	29. ___dol
2. b___	16. b___de	30. ___dol
3. f___	17. g___de	31. ___migration
4. f___	18. g___de	32. ___mmigration
5. g___	19. l___de	
6. g___	20. l___de	33. f___
7. l___	21. r___de	34. f___
8. l___	22. r___de	35. t___
9. r___		36. t___
10. r___	23. s___n	37. s___
11. s___	24. s___n	38. s___
12. s___	25. b___n	39. n___
13. t___	26. b___n	40. n___
14. t___	27. r___n	
	28. r___n	

Ćwiczenie 2.07

Taldiktat. Proszę wpisać odpowiednią liczbę z pliku dźwiękowego

a. _____	i. _____
b. _____	j. _____
c. _____	k. _____
d. _____	l. _____
e. _____	m. _____
f. _____	n. _____
g. _____	o. _____
h. _____	p. _____

Mp3-19

Ćwiczenie 2.08

Proszę wpisać brakujące słowo według wzoru:

1. Bialystok ligger *øst* for Warszawa.
2. Poznan ligger _____ for Warszawa.
3. Poznan ligger _____ for Wroclaw.
4. Krakow ligger _____ for Lodz.
5. Tyskland ligger i *vesteuropa* .
6. Norge ligger i _____.
7. Hviderusland ligger i _____.
8. Spanien ligger i _____.
9. Polen ligger i _____.
10. Solen går ned i _____.
11. Solen står op i _____.

Ćw. 2.09 Jak się czuje, jaki on/ jaka ona jest i jak wygląda?

Beskriv¹ din kæreste/
søster²/ bror³

1. opisz
2. siostra
3. brat

Ćw 2.10 Dyktando. Proszę wpisać brakujące słowa.

Mp3-20

Jeg hedder Magda. Jeg går til dansk hver _____, for _____ har fået et job i Danmark og skal begynde til den _____. Det er et fantastisk job. Jeg skal _____ på en bar i Roskilde, som ligger ca. 30 kilometer vest for _____. I Roskilde _____ jeg bo hos min _____. Han hedder Peter. Peter er høj og har _____ hår. Han studerer på Roskilde Universitet, så jeg tror han er _____, men måske er han bare _____.

Ćw 2.11 Proszę wpisać brakujące słowa.

1. Er _____ dansker? Nej, _____ er han ikke. Han er englænder.
2. _____ du sur? Nej, det er _____ ikke.
3. Jeg kan ikke bokse. Det kan jeg _____ ikke.
4. Har du _____ i København? _____, det har jeg.
5. _____ du glad. Ja, det er _____.

Hej,
dav
davs
Cześć

Jeg hedder

Mam na imię

Christiane

Egon

Jeg kommer fra

Pochodzę z

Nordsjælland

Sydsjælland

Østfyn

Vestjylland

det vestlige Polen

det østlige Polen

det nordlige Polen

det sydlige Polen

det centrale Polen

ca. 20 kilometer nord for København og 30 kilometer syd for Helsingør

około 20 kilometrów na północ od Kopenhagi

a 30 kilometrów na południe od Helsingør

100 kilometer syd for Aarhus

150 kilometer nord for Warszawa

ca. 120 kilometer syd for Warszawa og 200 kilometer øst for Wrocław

Lidt nord for Poznań

trochę na północ od Poznania

Min mor kommer fra Sverige,

Moja matka pochodzi ze

Szwecji

far

Danmark

kæreste

København

mand

Lodz

kone

Czestohowa

som ligger øst for København

która jest położona na wschód od Kopenhagi

vest

Odense

nord

Szczecin

syd

Kielce

Nu bor jeg i Warszawa

Teraz mieszkam w Warszawie

i Danmark

på Sjælland

na Selandii

i Horsens

hvor jeg har

gdzie mam

et stort, dejligt hus

duży, fajny dom

et lille, mørkt hus

mały, ciemny dom

en stor, lys lejlighed

duże, jasne mieszkanie

en lille, fugtig lejlighed

małe, wilgotne mieszkanie

et værelse hos en familie

pokój

u rodziny

en rød bil,

grøn cykel

gul motorcykel

to kloge/ dejlige/ hyperaktive

dwoje mądrych uroczych hiperaktywnych

børn, og

dzieci oraz

en sort

czarnego

en grå

szarego

en lille

małego

hund

psa

kat

kota

kanin

królika

Jeg hedder Michael.

Jeg er dansker, men jeg

Jestem Duńczykiem lecz

har boet

mieszkałem

mange forskellige steder.

w kilku różnych miejscach

mange år i Polen

kilka lat w Polsce

bor

mieszkam

i Polen

w Polsce

i Danmark

Jeg har boet 5 år i Sydspanien

Mieszkałem przez 5 lat

i Nordfrankrig

i en by som hedder Malaga –

w mieście który nazywa się Malaga

i det østlige Polen

i det nordlige Polen

400 kilometer

syd for Madrid.

nord for Poznan

øst for København

vest for Odense

Jeg har også boet

Mieszkałem także

i Holland,

w Holandii

i en

w

lille by

małym mieście

vest for Eindhoven.

na zachód od Eindhoven

i England

stor

øst for Warszawa

i Danmark

dejlig

i Polen

smuk

Jeg har boet

Mieszkałem

i Belgien.

w Belgii

Belgien er

Belgia jest

et lille land,

małym krajem

et stort land

dużym krajem

et rigt land

bogatym krajem

som ligger syd for Holland og nord for Frankrig.

który leży na południe od Holandii i na północ od Francji

Nu bor jeg i Polen,

Teraz mieszkam w Polsce

i Danmark,

i Spanien

som ligger i Centraleuropa.

która jest położona w Europie Centralnej

i Nordeuropa

i Sydeuropa

Dav. Jeg hedder Benn Q. Holm.

Cześć. Nazywam się Benn Q. Holm

Jeg er københavnner,

Jestem Kopenhagczykiem

Sjællænder

Jyde

Århusianer

fra Warszawa

fra Poznan

og jeg bor i København.

i mieszkam

w Kopenhadze

på Sjælland

i Jylland

i Århus

i Warszawa

i Poznan

Jeg kommer fra Valby.

Pochodzę z

Valby

Vesterbro

Mokotow

Konstancin

Wilanowa

Olesnica

Valby ligger i

Valby leży w

den sydlige del

południowej części

den nordlige del

den østlige del

den vestlige del

af København

Kopenhagi

af Warszawa

af Poznan

Nu bor jeg

Teraz mieszkam

på Østerbro,

na Østerbro

på Nørrebro

på Vesterbro

på Mokotow

på Muranow

i Wilanowa

i centrum

som ligger lidt

który leży

trochę

5 kilometer

nord

na północ

syd

øst

vest

nordøst

sydvest

for centrum.

od centrum

Jeg bor sammen med min kæreste.

Mieszkam razem z

moim chłopakiem/ moją dziewczyną

mine forældre

min bror

min mand

min kone

en bekendt

znajomym

Hun er

Ona jest

Han er

On jest

smuk og dejlig.

piękna i śliczna

tyk og grim

gruby i brzydki

dum og kedelig

głupi i nudny

sjov og glad

zabawny i wesoły

Vores

Nasze

lejlighed

mieszkanie

er

jest

stor og lys

duże i jasne

lille og mørk

małe i ciemne

gammel og fugtig

stare i wilgotne

ny og skinnende

nowe i błyszczące

Vores

Nasz

hus

dom

er

jest

stort og lyst

duży i jasny

lille og mørkt

mały i ciemny

gammelt og fugtigt

stary i wilgotny

nyt og skinnende

nowy i błyszczący

d

Hej, jeg hedder Joana. Jeg er polak, og jeg bor i Warszawa.

Cześć mam na imię Joanna Jestem Polką i mieszkam w Warszawie

Jeg kommer fra Poznan, men jeg har også boet i Danmark som barn.

Pochodzę z Poznania lecz mieszkałam też w Danii jako dziecko
da jeg studerede
kiedy studiowałam

Danmark ligger nord for Polen og syd for Norge.

Dania leży na północ od Polski i na południe od Norwegii

Poznan ligger i det vestlige Polen.

Poznań leży w zachodniej części Polski

Ca. 300 kilometer vest for Warszawa og 150 kilometer nord for Wrocław

Okolo 300 kilometrów na zachód od Warszawy i 150 kilometrów na północ od Wrocławia

Min lillebror er 18 år gammel. Han bor i Wyszkuw sammen med min

Mój młodszy brat ma 18 lat Mieszka w Wyszkuwie wraz z
storebror
starszy brat
lillesøster Hun
młodsza siostra
storesøster Hun
starsza siostra

mor og min far.

matką i ojcem
onkel og tante
wujem i ciotką

Han hedder Peter, og han er er

Ma na imię Piotr on jest

klog og sød, men også lidt

mądry i miły ale też trochę

dum og irriterende

głupi i irytujący

irriterende.

irytujący

sød

miły

Proszę uzupełnić brakujące słowa

1. Jeg _____ fra det vestlige Polen.
2. Poznan _____ vest for Warszawa.
3. Radom ligger ca. 100 kilometer _____ for Warszawa.
4. Jeg kommer fra Danmark, _____ ligger nord for Polen.
5. _____ bor jeg i Warszawa.
6. Jeg har et _____ , _____ hus
7. Jeg har en _____ , _____ lejlighed.
8. Jeg har et værelse _____ en familie.
9. Jeg har to _____ børn.
10. Jeg kommer fra Danmark. Jeg er _____ .
11. Jeg _____ boet i Danmark i 3 år.
12. Jeg kommer fra nordsjælland, fra en by som _____ Helsingør.
13. Jeg har _____ 2 år i England.
14. Polen _____ i Centraleuropa.
15. Han kommer fra København. Han er _____ .
16. Hun bor _____ med sin kæreste.
17. Min kæreste er _____ og _____ .
18. Min lejlighed er _____ og _____ .
19. Mit hus er _____ og _____ .